

ELŐSZÓ

A beszéd vagy az írott szöveg megértéséhez a bennük szereplő összes szó pontos jelentését ismernünk kell. Így van ez a mindennapi kommunikációban is, de még inkább fontos a tudományos vagy tudomány-npszerűsítő szövegek olvasása, ill. ilyen előadások hallgatása során.

Különösen megnehezítik a beszéd- vagy szövegértést az idegen szavak. Szükségünk van olyan szótárra, lexikonra, amely megadja számunkra az idegen szavak jelentését, útba igazít egy-egy szójelentés tekintetében. Másrésztől fontos, hogy legyen olyan kézikönyvünk, amely összegyűjtve tartalmazza egy-egy szakterület legfontosabb terminusait a jelentéseikkel, értelmezéseikkel együtt. A TINTA Könyvkiadó *Idegen szavak tematikus szótárának* 6 kötete segít ebben.

A szótár szerkesztői Tótfalusi István *Idegenszó-tár* című nagy gyűjteményének anyagát 66 nagy témába rendezték. A rendezés alapját a feldolgozott szótárban a címszók mellett található szakterületi minősítések alkották. Azaz a jelen szótár szerkesztői egybegyűjtötték az *Idegenszó-tárban* az ábécé különböző helyein található azonos szakterületbe tartozó szavakat. Ezeket tartalmazza az *Idegen szavak tematikus szótára*.

Tótfalusi István monumentális alkotása, az *Idegenszó-tár – Idegen szavak értelmező és etimológiai szótára* sűrítve tartalmazza mindazokat az ismereteket, amelyeket a magyar nyelvben az idegen szavak hordoznak. Ez a szótár ábécérendben tárgyalja a szavakat, és legtöbbjük mellett jelzi, hogy mely tudományterületen használatosak. Ha az olvasó arra kíváncsi, hogy egy-egy szakterületnek mely idegen szavait tartalmazza a szótár, csak az egész szótár végigolvasásával tudja kigyűjteni ezeket. A TINTA Könyvkiadó elvégezte a szótár szavainak szakterületenkénti csoportosítását, és most közreadja a munkálat eredményét.

Összességében az *Idegen szavak tematikus szótára* 6 kötete 21 687 idegen eredetű vagy idegen hangzású terminust, címszót magyaráz.

Úgy találták a szerkesztők, hogy célszerű a rokon tudományterületek szókincsét közreadni egy-egy kötetben. Hosszas mérlegelés után így állt össze az *Idegen szavak tematikus szótárának* hat kötete. Természetszerűleg azért, hogy a hat kötet mindegyike hozzávetőleg hasonló terjedelmű legyen, bizonyos esetekben egymással rokon, de mégis kissé távol eső szakterületek szókincsé került egy kötetbe.

Az alábbiakban bemutatjuk az egyes kötetek tartalmát. A táblázatokban a „rövidítés” jelű oszlopban található azok a rövidítések, melyeket a kiindulásként feldolgozott *Idegenszó-tár* alkalmaz.

I. kötet, 3528 címszó magyarázata

Filozófia, irodalom, könyvtáran, lélektan, mitológia, néprajz, nyelvtudomány, nyomdászat, retorika, stilisztika, vallás.

Szakterület	Rövidítés	Szócikkek száma
filozófia	<i>fil</i>	303
irodalom	<i>irod</i>	508
könyvtáran	<i>könyvt</i>	56
lélektan	<i>lél</i>	212
mitológia	<i>mit</i>	72
néprajz	<i>nép</i>	208
nyelvtudomány	<i>nyelvt</i>	753
nyomdászat	<i>nyomd</i>	162
retorika	<i>ret</i>	25
stilisztika	<i>stil</i>	72
vallás	<i>vall</i>	1157
		3528

II. kötet, 3597 címszó magyarázata

Állattan, biokémia, biológia, élelmiszertudomány, genetika, kémia, gasztronómia, mezőgazdaság, növénytan.

Szakterület	Rövidítés	Szócikkek száma
állattan	<i>áll</i>	401
biokémia	<i>biokém</i>	87
biológia	<i>biol</i>	889
élelmiszertudomány	<i>élelm</i>	41
genetika	<i>gen</i>	145
kémia	<i>kém</i>	1240
gasztronómia	<i>gasztro</i>	193

mezőgazdaság	<i>mezőg</i>	97
növénytan	<i>növ</i>	504
		3597

III. kötet, 3693 címszó magyarázata

Ásványtan, csillagászat, fizika, földrajztudomány, geológia, geometria, informatika, kohászat, logika, magfizika, matematika, meteorológia, műszaki, optika, repülés, számítástechnika, távközlés, űrkutatás, villamosságtan.

Szakterület	Rövidítés	Szócikkek száma
ásványtan	<i>ásv</i>	85
csillagászat	<i>csill</i>	415
fizika	<i>fiz</i>	597
földrajztudomány	<i>földr</i>	187
geológia	<i>geol</i>	414
geometria	<i>geom</i>	138
informatika	<i>inf</i>	156
kohászat	<i>koh</i>	52
logika	<i>log</i>	59
magfizika	<i>magfiz</i>	28
matematika	<i>mat</i>	260
meteorológia	<i>met</i>	189
műszaki	<i>műsz</i>	472
optika	<i>opt</i>	61
repülés	<i>rep</i>	31
számítástechnika	<i>számtech</i>	316
távközlés	<i>távkk</i>	41
űrkutatás	<i>űrk</i>	27
villamosságtan	<i>vill</i>	165
		3693

IV. kötet, 3390 címszó magyarázata

Belsőépítészet, divat, építészet, fényképezés, film, játék, művészet, oktatás, öltözködés, sport, színház, textilipar, zene.

Szakterület	Rövidítés	Szócikkek száma
belsőépítészet	<i>bút</i>	36
divat	<i>div</i>	52
építészet	<i>ép</i>	347
fényképezés	<i>fényk</i>	96
film	<i>film</i>	61
játék	<i>ját</i>	160
művészet	<i>műv</i>	691
oktatás	<i>okt</i>	187
öltözködés	<i>ölt</i>	167
sport	<i>sport</i>	273
színház	<i>szính</i>	147
textilipar	<i>text</i>	185
zene	<i>zene</i>	988
		3390

V. kötet, 3855 címszó magyarázata

Anatómia, gyógyszerészet, orvoslás.

Szakterület	Rövidítés	Szócikkek száma
anatómia	<i>anat</i>	403
gyógyszerészet	<i>gyógysz</i>	88
orvoslás	<i>orv</i>	3364
		3855

VI. kötet, 3624 címszó magyarázata

Diplomácia, hajózás, jogtudomány, katonaság, kereskedelem, közgazdaságtan, közlekedés, politika, szociológia, történelem, általános tudomány.

Szakterület	Rövidítés	Szócikkek száma
diplomácia	<i>dipl</i>	44
hajózás	<i>hajó</i>	70
jogtudomány	<i>jog</i>	587
katonaság	<i>kat</i>	327
kereskedelem	<i>ker</i>	420
közgazdaságtan	<i>közl</i>	264
közlekedés	<i>közg</i>	129
politika	<i>pol</i>	530
szociológia	<i>szoc</i>	61
történelem	<i>tört</i>	1003
általános tudomány	<i>tud</i>	189
		3624

Az *Idegen szavak tematikus szótára* hatkötetes sorozatának első kötete a humán tudományok idegen szavait tartalmazza tematikus elrendezésben.

Együtt látva egy-egy szakterület szaknyelvi szókincsét, a szavak értelmének megismerésén túl, bizonyos értelemben a szakterület teljes szótárát, lexikonát is kezünkben tartjuk. Ez a szótár alkalmas arra, hogy konkrét, tárgyi ismereteket nyerjünk az adott szakterületről, és egy adott szakterület idegen szavak alkotta szókincsét megismerje az érdeklődő. Ezért az *Idegen szavak tematikus szótára* kiválóan alkalmas arra, hogy a vizsgákra eredményesen készüljenek fel belőle a tanulók, legyen a vizsga érettségi vagy egyetemi alapszigorlat.

Az *Idegen szavak tematikus szótára* köteteinek összeállítói fontosnak érzik a magyar köznyelv és a szaknyelvek pontos, helyes használatát. Hangsúlyozni kívánják, hogy az idegen szavak túlzott használata kerülendő. Javasolják, hogy ahol az idegen terminusnak – jelentésben és stilisztikai értékben – van pontos magyar megfelelője, ott a magyar szót alkalmazza a nyelvhasználó. Természetesen a szóismétlések elkerülésére, a stílus színesítésére mértékletesen használt idegen szó indokolt lehet.